

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

RIGHTS

Active citizenship and seniors' role in society

2019-1-IT02-KA204-063346

Nuo pasakų iki teisių

Pîrvu Ionică
Asociația SINAPTICA

2022-06-08, Panevėžys

Pamokos planas

1. Nustatykite tikslus

Ką tikėtės nuveikti per tam tikrą laikotarpį?

Ar yra konkrečių dalykų, kuriuos jūsų mokiniai turėtų žinoti ar mokėti?

Jaunesni mokiniai, vyresni mokiniai.

Pamokos planas

2. Nustatykite mokinių poreikius

Ar per šią pamoką pristatote naują medžiagą ar peržiūrite tai, ko jau mokėte žemesnėje klasėje?

Pamokos pradžioje būtinai informuokite mokinius, ko tikėtis, kad jie galėtų sutelkti dėmesį į jūsų tikslų įgyvendinimą.

Pamokos planas

3. Suplanuokite išteklius ir medžiagas

Sudarykite išteklių ir medžiagų, kurių reikia norint išmokyti šią pamoką, pvz., popieriaus, rašiklių ir liniuočių, sąrašą. Nepamirškite į savo planą, kai tinkama, įtraukti technologijų išteklių – nešiojamuosius kompiuterius ir žaidimų mokymosi įrankius, pvz., programas ar mokomąsias svetaines.

Pamokos planas

4. Įtraukite mokinius.

Kokia pamokos prasmė, jei jūsų mokiniai nėra įsitraukę? Norite, kad jie domėtųsi tuo, ko mokote. Taigi, norėdami pasiruošti, turite juos sudominti tuo, kas bus šioje pamokoje. Apibūdinkite tai, ką ketinate pristatyti.

Pamokos planas

5. Nurodykite ir pateikite informaciją
Sukūrę pagrindą tam, ką norite išmokyti,
skirkite laiko pateikti informaciją savo
mokiniam.
- Atėjo laikas vaidinti lėles.

Pamokos planas

6. Skirkite laiko mokinių praktikai

Išmokę naują medžiagą, palikite mokiniams laiko praktikuotis ar diskutuoti. Yra trys praktikos metodai:

Vadovaujama praktika – nuteikiate mokinius tam, ką jie ką tik išmoko, ir leidžiate jiems pridėti savo nuomonę, kai jiems jau aiški nauja informacija.

Bendradarbiavimo procesas – tyrinėdami naujas sąvokas, dviese arba grupėje mokiniai kalbasi su bendraamžiais. Pasiūlykite papildomų nurodymų ar pagalbos, kai kyla neaiškumų.

Nepriklausoma praktika – laikas mokiniams patiems praktikuoti tai, ką išmoko. Pritaikykite savarankišką praktiką pagal ką tik pateiktą medžiagą, pvz., naudokite darbalapius arba paprašykite mokinių parašyti trumpą esė.

Pamokos planas

7. Pamokos pabaiga.

Keliais sakiniais užbaikite pamoką. Trumpai aptarkite medžiagą, įskaitant svarbiausias sąvokas, kurias klasė išmoko. Paprašykite mokinių prisiminti pagrindines idėjas ir apžvelkite kitos pamokos temą, kad jie žinotų, ko tikėtis.

Pamokos planas

8. Įvertinkite pamoką.

Ar pasiekėte savo mokymosi tikslus? Naudodami trumpą viktoriną arba testą suteikite mokiniams galimybę parodyti, kad jie žino medžiagą. Atsižvelgiant į rezultatus, kitos pamokos plane gali būti informacijos peržiūra prieš pereinant prie naujos medžiagos.

<https://www.classcraft.com/resources/blog/how-to-build-a-great-lesson-plan-with-a-template/>

Nuo pasakų prie teisių

1 žingsnis – labai gerai žinokite pasaką.

2 žingsnis – nustatykite fragmentus, susijusius su teise.

3 žingsnis – „iškirpkite“ atpažintus fragmentus

Dalykai, į kuriuos reikia atsižvelgti

Pasirinktos teisės
aktualumas auditorijai.

Auditorijos supratimo lygis.

Kaip teisingai pristatysite
pasakas.

Turimi laiko ištekliai.

Žmogiškieji ištekliai, kuriuos
galima aptarti.

Ką reikia turėti galvoje

Teisės:

yra apie žinias,
yra apie supratimą,
yra apie emocijas,
yra apie dalyvavimą.

Dramatizavimas

Pjesėje dramatinuojama, kad būtų galima atskleisti charakterį ir siužetą. Pvz., užuot paaškinusi veiksmą, pjesė jį rodo. Spektaklyje žiūrovams turi būti rodoma, o ne pasakojama.

Nuo pasakos iki vaidinimo

- Skaitytojo ar žiūrovo požiūriu, dramatinė istorija yra tokia, kurioje jis pats stebi veikėjų veiksmus ir dialogą, o ne girdi pasakotojo „pasakojamą istoriją“.
- Rašytojo požiūriu, tai reiškia, kad turime susilaikyti nuo reporterio, kuris perduoda informaciją skaitytojui, vaidmens. Mes statome savo veikėjus į sceną, priverčiame juos veikti ir kalbėti, o pagrindinio veikėjo atveju – taip pat mąstyti, jausti ir suvokti, bet mes patys liekame nematomi.
- <http://www.literature-study-online.com/creativewriting/dramatising.html>

Nuo pasakos iki vaidinimo

Leiskite skaitytojui ar žiūrovui pačiam pamatyti ir išgirsti (o gal, jei reikia, užuosti skonį ir paliesti) istorijos įvykius.

Nuo pasakos iki vaidinimo

- Perskaitykite visą istoriją ir užsirašykite. Tinkamai redaguokite dalis. Jei istorija per ilga, turėsite ją sutrumpinti neprarandant gyvybiškai svarbios medžiagos.
- Užsirašykite visus personažus, scenas, rekvizitus, objektus, garsus ir kostiumų idėjas. Galite lengvai sudaryti klasės pamokų planus šia tema ir suteikti mokiniams galimybę tiesiogiai dalyvauti.
- Apsvarstykite galimybę suskirstyti klasę į grupes ir leiskite kiekvienai grupei susitelkti ties konkrečiu istorijos elementu.

Nuo pasakos iki vaidinimo

- Kurkite scenas savo spektaklyje. Tai supaprastina siužetą, palengvina supratimą ir leidžia grupei valdyti pradžia, vidurį ir pabaigą, tai atlikite per repeticijas.
- Užsirašykite veikėjus. Jei įmanoma, demokratiškesnėmis priemonėmis nuspręskite dėl pagrindinio ir visų kitų vaidmenų, surengdami „personažo aukcioną“ arba tiesioginę atranką.
- <https://hobbylark.com/performing-arts/20-Best-Tips-For-Dramatizing-Any-Story>

ŠEŠI VAIDINIMO ELEMENTAI

1. SIUŽETAS. Įvykių ar incidentų išdėstymas scenoje. Siužetą sudaro „aiškiai apibrėžtos problemos, kurias veikėjai turi išspręsti“. Siužetas turi būti atskirtas nuo istorijos, kuri yra chronologinė įvykių, nutikusių scenoje ir už jos ribų, detalė. Ne scenoje vykstantys įvykiai pristatomi per ekspoziciją (naratyvinį dialogą). Dramaturgas turi sukurti siužetą, kuris būtų ir patikimas, ir stebintų.

ŠEŠI VAIDINIMO ELEMENTAI

2. CHARAKTERIS. Siužeto agentai. Veikėjai pateikia siužeto įvykių motyvus (priežastis). „Ryškus personažai“ susiduria ir įveikia „kliūtis, kurias galima atpažinti“. Jie yra konflikto priemonė.

ŠEŠI VAIDINIMO ELEMENTAI

3. TEMA. Priežastis, dėl kurios dramaturgas parašė pjesę. „Gyvenimo modelių“ tyrimas gali būti didaktinis arba tiesiog realaus gyvenimo fragmentas.

ŠEŠI VAIDINIMO ELEMENTAI

4. KALBA „ryškūs personažai“, susiduriantys su atpažįstamomis kliūtimis ir jas įveikiantys, jie turi išreikšti save „ryškesne kalba“. Dramatiškas dialogas susideda iš dviejų dalių: naratyvinės ir dramatiškosios.

ŠEŠI VAIDINIMO ELEMENTAI

5. RITMAS. Spektaklio esmė. Siužetas, charakteris, kalba ir reginys turi savo individualų ritmą tam tikru laiku. Visų šių ritmų derinys sukuria įkvepiančią pjesės jėgą, vedančią į galutinę kulminaciją ir pabaigą. Ritmas kuria nuotaiką.

ŠEŠI VAIDINIMO ELEMENTAI

6. SPEKTAKLIS. Viskas, kas matoma ar girdima scenoje. Aktoriai, scenografija, kostiumai, šviesos ir garsas.

PASTABA. Visi spektakliai turi reginį – kai kurie iš jų labiau pabrėžia reginį nei kiti.

Charakterio raida

Pjesėje naudojamas minimalus fonas, aprašymas ir paaiškinimai, paliekant veikėjo vystymąsi istorijos dialogui. Skaitytojai ar žiūrovai renka informaciją apie veikėjus pamažu, atsižvelgdami į tai, ką jie kalba, kokius dėvi drabužius ir kaip bendrauja su kitais veikėjais.

Atradimas ir interpretacija

Spektaklyje daug paaiškinimo, fono ir motyvacijos paliekama žiūrovui ar skaitytojui pačiam atrasti ir nuspręsti. Kadangi ne viskas aiškiai pasakyta, kiekvienas žiūrovas ar skaitytojas interpretuoja veiksmą pats ir gali patirti kitokią patirtį nei kitas žmogus, žiūrintis tą patį spektaklį.

Charakterio kūrimas

Jausmai. Pradėkite „jausdami“ savo kelią per istoriją. Koks yra veikėjo jausmų diapazonas istorijoje? Nuo liūdesio iki laimės? Bijo triumfuoti? Trokšta ciniškai? Tik pačiose paprasčiausiose istorijose veikėjas patiria tik vieną jausmą. Paprastai vyksta transformacija iš vieno jausmo į kitą. Didžioji paslaptis yra suteikti lėlės personažui galimybę išreikšti jausmus, reikalingus transformacijai.

Charakterio kūrimas

Linija. Kai žinosite, kokių jausmų jums reikia, galite pradėti kurti. Pradėkite įsivaizduodami sakinį, kuris išreiškia veikėjo jausmus. Tai gali būti vingiuojanti linija gudriam veikėjui, labai griežta linija griežtam charakteriui arba lenkta linija, rodanti tam tikrą liūdesį. Idealiu atveju jums reikės dviejų sakinių, kad veikėjas galėtų išreikšti save, kad atsiskleistų transformacija. Nubraižykite juos, sulenkite naudodami vielą, bet ką, kas leidžia greitai ir lengvai eksperimentuoti, netrukdamt temai.

Charakterio kūrimas

ERDVĖ. Kitas žingsnis yra suteikti personažui formą. Kitaip tariant, vietą, kurią užima veikėjas. Kokia tai erdvė? Dirbdami nuo linijos, užpildykite simbolį. Kai kurie užima daug vietos, kiti labai mažai. Kai kurie personažai turi didelį svorį, kiti mažą. Kai kurie personažai turi apskritą erdvę, kai kurie plokščią, kai kurie kvadratiniai, kai kurie dantyti. Griežtų taisyklių nėra. Išbandykite kelis, kol rasite ką nors, kas veikia.

Charakterių kūrimas

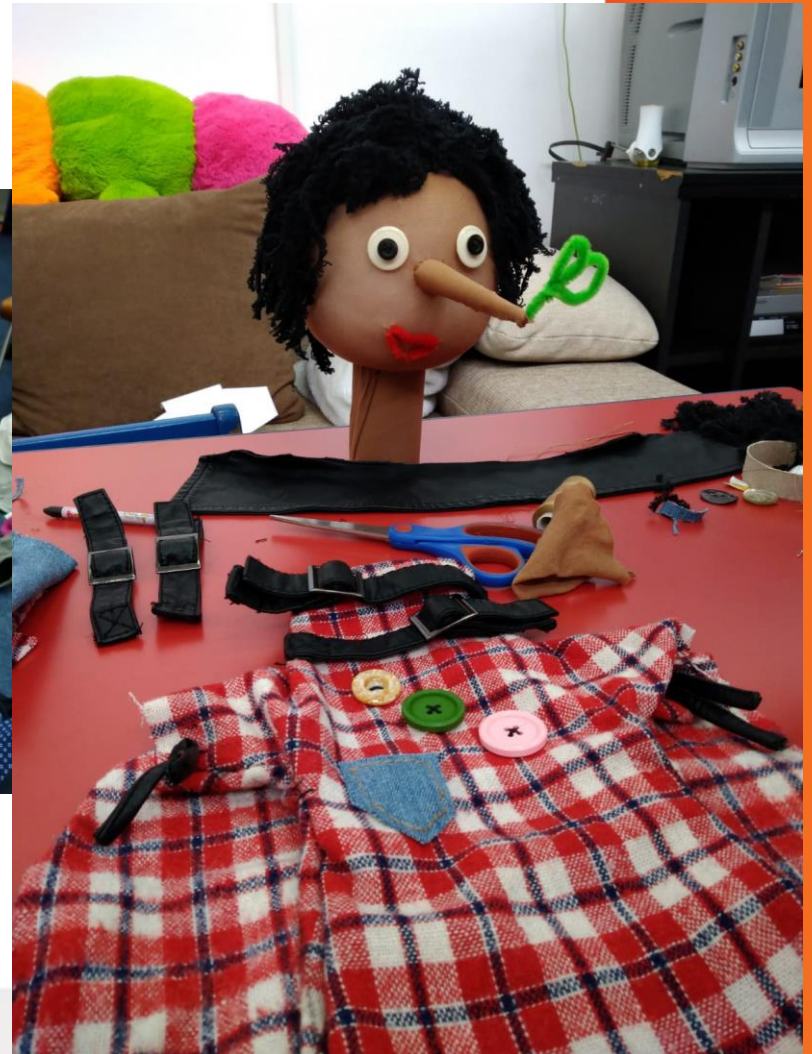
RITMAS. Kai turėsite sakinį ir šiek tiek vietas, jūs jau galėtumėte pradėti. Bet kažko dar trūksta. Lėlė, turinti tik formą ir erdvę, vis dar yra negyva lėlė. Gyvenimas yra ritmas. Sustojimai ir veiksmai, krypties pasikeitimai, greitumas ir lėtumas. Pradėkite paliesdami veikėjo ritmus. Paprastai jų būna bent du. Nesistengiama priversti lėlės bėgioti, vaikščioti ar ką nors konkrečiau daryti. Tiesiog judinkite ranką erdvėje ir pabandykite pajusti. Atėjo laikas pabandyti išreikšti veikėją, kai jis keičia vieną jausmą į kitą. Galbūt tai greitas dantytas ritmas, po kurio seka lėtas, sunkus ritmas. Lėlė turi mokėti gerai parodyti abu ritmus, o perėjimas tarp jų turi atrodyti natūralus.

Charakterio kūrimas

Suderinti. Veikėjų kūrimas yra daugiau žaidimas nei darbas. Tai verčia išbandyti šimtą dalykų ir panaudoti tik vieną ar du geriausius. Kai baigsite, atskiros linijos, erdvės ir ritmo sąvokos susijungs į personažą, patiriantį daugybę jausmų. Turite lėlę ir žinote, kokių judesių jai reikės. Dabar atėjo laikas tai pademonstruoti.

<https://www.sagecraft.com/puppetry/using/character.html>

Kaip vaidinti (patarimai ir gudrybės)

- Lėlė tai tu, tu esi lėlė: būk linksmas ir lėlė bus laiminga; pyk ir lėlė pyks; nusišypsok ir lėlė juoksis...
- Kai vaidini lėlę, žiūrėk į ją, o ne į kolegą lėlininką.
- „Užpildykite“ sceną lėlių judesiais.

Kaip vaidinti (patarimai ir gudrybės)

- Įsijauskite į lėlės personažą.
- Kai lėlė kalba, judinkite tą lėlę.
- Kai dvi lėlės kalbasi viena su kita, ta, kuri kalba, juda stipriau, nei ta, kuri klauso.

Kaip vaidinti (patarimai ir gudrybės)

- Lėlė neturi mimikos. Jos emocijas išreiškia jūsų balsas. Kalbėkite garsiau, keiskite balsą ir kalbėkite vaidindami.
- Jei pamiršote sakinį iš scenarijaus, improvizuokite, bet neleiskite lėlei tylėti.